

Stor-Udstykningen i Sønderjylland.

Interview med Folketingsmand Niels Frederiksen.

Staten har købt 1100 Hektar Jord.

Statens Jordlovsudvalg har for denne Gang afsluttet sine Jordkøb i Sønderjylland med de paatænkte store Udstykninger for Øje, og Vej- og Grundforbedringsarbejderne staa nu for, saa Udstykningsjorden kan være klar til Afhændelse i det kommende Foraar.

»Social-Demokraten« har vekslet nogle Bemærkninger med Jordlovsudvalgets Formand, Folketingsmand Niels Frederiksen, angaaende denne omfattende Udstykningsvirksomhed, som jo ledes af et særligt Udvalg, for hvilket Niels Frederiksen staa i Spidsen.

— Hvor megen Jord er der nu indkøbt?

— Ialt 1100 Hektar. Det meste af denne Jord ligger nordvest for Logumkloster, men der er forøvrigt indkøbt Arealer over hele Sønderjylland, ogsaa paa Als, hvor Udvalget har erhvervet en større Gaard.

Vil det meste af de bevilgede 10 Mill. Kr. medgaa paa forskellig Vis til disse Udstykninger?

— Med de Arealer, vi indtil dette Øjeblik disponerer over, vil denne Sum ikke nær blive brugt. Men vi har nu valgt foreløbig at tage fat paa disse Jordomraader, og der er jo ogsaa Plads til en Del Husmandsbrug.

— Skal Udstykningerne her være som en Slags Forbillede for de efterfølgende?

— Ja, paa en Maade, naar vi foreløbig har sagt Stop med de 1100 Hektar Jord, er det bl. a. for gennem denne Udstykning at hente Erfaringer for det senere Udstykningsarbejde, og vi gaar nu saa hurtigt som muligt i Gang med Grundforbedringen og Vejarbejderne. Det er vor Tanke, at vi i Løbet af Efteraaret og Vinteren kan komme igennem dette Arbejde.

— Og det betyder ikke saa lidt Beskæftigelse?

— Dræningen og Kanaliseringen vil blive udbydt stykkevis, og vi vil søge paa den Maade at skaffe Arbejde til den lokale Egnsbefolkning. Vi faar saa se, hvilke Resultater dette Arbejde giver, det er klart, at der af den indkøbte Jord er Arealer, der er mere eller mindre velegnede. Naar Udstykningen i det kommende Aar er foretaget, skulde der ogsaa blive en Del at bestille ved Byggeriet, saavel for Bygningshaandværkere som for de sønderjyske Teglværker. De 10 Mill. Kr., som Lovgivningsmagten har stillet til Raadighed, skal jo anvendes til Grundforbedrings- og Vejarbejder samt

til Byggelaan. Men nu faar vi se, hvor mange Ansøgere der melder sig.

— Har man nogen Opgørelse for de hidtil fremkomne?

— Nej, der indgaar stadig Ansøgninger om Jord gennem de forskellige Autoriteter, og Ansøgninger vil vedblive kunne fremsendes. Af Efterspørgslen paa Jorden afhænger i Virkeligheden hele vort Arbejde, vor fremtidige Virksomhed, naar de 1100 Hektar er optaget.

Som før omtalt her i Bladet har Lovgivningsmagten stillet 10 Mill. Kr. til Raadighed ved Erhvervelse af Jord i Sønderjylland til Oprettelse af selvstændige Jordbrug, Husmandsbrug, samt til Anlæg af Veje, Opførelse af Bygninger og Udførelse af Grundforbedringsarbejder.

Socialdemokraternes Forslag om Oprettelse af »Færoernes Jordfond«, der blev vedtaget i Lagtinget i Aar, tilsigter netop noget lignende for Færoerne som Jordfonden for Sønderjylland. Oprettelsen af »Færoernes Jordfond« vil derfor betyde et magtigt Skridt Fremad for Oplysningen paa Færoerne.

Politisk Opmarch.

(Fra vor Korrespondent).

Frederikshavn, 10.—11. 29.

En storpolitisk Styrkeprøve er forestaaende. Der skal træffes Afgørelse om, hvorvidt Konservatismen eller Demokratiet skal være bestemmende om det danske Folks Udvikling i de kommende Tider. De politiske Hæere er opmarcherede med Demokratiet som ledende med et ret betydeligt Flertal i det folkevalgte Ting, medens Konservatismen med faa Stemmers Flertal endnu behersker Landsitinget.

Kampen er indledet med Statsministerens Programtale ved Rigsdagens Aabning og ved de i Folketinget forelagte Lovforslag, og det vil nu snart vise sig, om de politiske Hæeres Stillinger er faste, eller om der bliver Vaklen i Geledderne, efterhaanden som Lovforslagene naar frem til Behandling i Udvalgene og til Afgørelse i Tingene.

For Demokratiets Vedkommende kan det utvivlsomt siges, at al Spekulation fra Modstandernes Side om at skabe Forvirring vil prelle af mod en bestemt Vilje hos de to Regeeringspartier — styrket gennem Forhandlinger inden Regeringsnævnelsen — til i Endrægtighed at ville føre de store Spørgsmaal frem til Afgørelse, som

der er opnaaet Enighed om mellem de to Partier indbyrdes. Her vil sikkert ikke blive nogen Vaklen.

Hvorledes det forholder sig med Stillingen indenfor den nuværende Opposition er det ikke muligt at sige noget bestemt om endnu. Forholdene er her noget flydende. Der har siden Valget i Foraaret med stigende Hefthighed været ført en voldsom Kampagne i den dertil knyttede Presse. Venstre har skældt Højre ud for deres Kluntethed i Rigsdagen, og Højre har lagt Skylden for det bristede borgerlige Samarbejde over paa Venstre. Og endnu er der ikke sket nogen politisk Tilnærmelse mellem de to Partier, selv om den voldsomme Strid i deres Presseorganer er indstillet.

Imidlertid behøver man ikke at nære Tvivl om, at et Samarbejde mellem Venstre og Højre kommer i Stand, og at Kampen mod Demokratiet vil blive ført paa fælles Front. Selv om der i begge Oppositionspartierne er Grupper, som ikke ønsker denne fælles Kampfront — og det er der —, saa vil Forholdene sandsynligvis tvinge de genstridige til at makke ret af Hensyn til den fælles Fjende.

Det første Fredsflag er allerede hejst i Højrebladet »Nationaltidende«, som fremhæver den absolutte Nødvendighed af en »fællesborgerlig Opmarch« i Landsitinget. Bladet er ikke blind for, at det kan komme

til at knibe med denne Fællesmarch, men trøster sig med, at Kampen mod Regeringen vil vise Nødvendigheden deraf og føjer til, at »end ikke den krasseste Roskilde-Separatisme vil kunne hindre, at det kommer i Stand.«

Det er betegnende, at Bladet kun taler om en Fællesfront i Landsitinget, men ikke rører ved de to Partiers Stilling i Folketinget, og derfor kan Bladet have Ret i, at Roskilde-Separatismen ikke vil kunne hindre en saadan Opmarch i Landsitinget, idet den ved Roskilde-Separatismen sigter til Amtsforsalter C. O. Petersen, som jo i Sommer tog Afstand fra et fremtidigt Samarbejde mellem Højre og Venstre, og Redaktør J. A. Hansen, der menes at ønske et Forlig med Socialdemokratiet om en »Ændring af Forsvarslovene. Begge disse er Medlemmer af Folketinget, og der foreligger intet om, hvorvidt de har Meningsfæller blandt Venstre i Landsitinget.

Vi venter inden ret længe at se Fredsflaget fra Højre besvaret med fredelige Toner i Venstrepressen, thi selv om de to Partier bekriger hinanden af alle Kræfter for, under og efter et Valg, har man hidtil stadig set dem bøje sig mod hinanden i Arbejdet paa Rigsdagen for i Fællesskab at bekæmpe Socialdemokratiet.

Og saaledes vil det sikkert ogsaa gaa denne Gang. A.

Sjóvinnulánsgrunnurin.

Tað var við besta treysti til vinnufólkið hér á landi, at Føroya skipara- og navigatortelag í vár sendi út millum manna áheitan til at ganga saman í felag til at stovna ein peningargrunn at vera fiskivinnuni og síðan øllum vinnulívi okkara til bota.

Sera væl varð eisini undirtikið. Tó at einki enn er frætt úr summum plássum, har ímillum nokkur av teim størstu bygdum, verða í tí stutta tíðini, frá listarnir vórðu útsendur og til skipini fóru á Suðurlandið, teknað meiri enn triðingur av teim zellaðu 300.000 kr., og lótu umboðsmenninir yvirhøvur væl at. Flestir teirra eru siglandi menn, og náddu teir tí ikki í fyrstu atlogu at koma um øll hús í øllum bygdunum, men søgdu teir frá, at fólk yvirhøvur var sera væl hugað fyri hesum máli.

Í teirri knøppu løtuni ímillum at skipini koma heim av Suðurlandinum og fara avstað aftur, var ikki væntandi, at stórvegis skuldi fást av skaffi, og kortini varð í summum bygdum virkað so dúgliga, at í juli mánaði vóru teknaðar o. u. 170.000 krónur.

Nú skipini øll eru heimkomin, verður av nýggjum farið undir at tekna lutapening, og hava vit tær bestu vónir um, at fullteknað verður, tá ið árið er komið at enda. Summar bygdir eru bert hálvgingnar enn, og í summum er at kalla alt eftir at gera.

Tað verður ov tíðliga her at greiða frá, hvat ið teknað er í hvørjari bygd. Mest er teknað í Tórshavn (45.000 kr.), í Klakksvík (25.000 kr.), í Gøtu 9000 kr., á Eiði 8200 kr., í Vestmanna 8000 kr. So við og við sum listarnir koma inn á øðrum

sinni, verður lýst í blaðunum, hvussu nógv ið teknað er á hvørjum plássi.

300.000 kr. býttar sundur eftir fólkatálinum í Føroyum verða 12 kr. upp á fólkið. Í summum bygdum er longu teknað so nógv, og meira enn tað. Fyri at gera fólk tað lætt at rinda henda pening, ið ætlast kann mest verður nýggjur peningur, ið vunnin verður nú ella í teim fyrstu árum, er gjaldið býtt sundur upp á 5 ár, á tann hátt, at tann, ið teknað seg fyri ein lut (100 kr.), kann rinda hann við 10 krónum í senn, tveir reisir um árið í 5 ár.

Men um onkur vil gjalda meiri í senn, taka umboðsmenninir gjarna við peningin. Tess skjótari peningurin kemur inn, tess fyrr kemur grunnurin til nýtslu. Og nú, ið so nógv nýggj skip koma til landið, er uppáttur meiri torvur enn áður á lagaligum lámvilukorum til fiskivinnu.

Summir menn hava boðið sær til at gjalda alt fyri eitt fyri fullan lut. Arbeidisnevndin hevur tí samtykt, at teir, ið gjalda fullt, fáa sparikassarentu frá inggjaldsdeginum. Á bygdunum taka umboðsmenninir móti peningi og kvitta bráfengis fyri hann. Umframt kann verða góldin lutapeningur í Klakksvík í Norðuroyja sparikassa og í Tórshavn í Føroya Amtssparikasse ella til skrivara Føroya skipara- og navigatortelags, Richard Long.

Peningurin verður, so hvørt hann kemur arbeidnisnevndini í hendur, innsettur í annan av hesum sparikassum, til o. u. 100.000 kr. eru innkomnar, og verða ta lútaeigararnir stevndir til fundar at velja stjórn og samtykkja virkisreytir fyri

Vinduer, Døre og Lister.

Godt og billigt Arbejde.

Hugo Øster's Maskinsnedkeri, Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

Forlovelse, Ægteskab, verdensheromt Bog, 196 Sider, 1,85. — Dr. M. Fadden, amerikansk Læge: Ægteskabelig Livslykke, 2 store Bind, kun 3 Kr. for begge B. — Dejlige Sne, den unge, dybsunkne Kvindes Testamente, Oplag 40.000, 1,35. — Ford: Hemmeligheden ved at tjene Penge, 1,25. — Sundhedsre, mange Oplysninger, kun 1,00. — Elvekjær: Muntre Fortællinger, kun 1 Kr. 25 Øre. — Filmens Eventyr, stort Pragtværk med 125 Kunstfotos, kun 3½ Kr. — Ungdom og Kærlighed, 0,75. Selves Bogforlag, Ald. P. S. D., Odense.

grunnin. Vónandi verður hetta í januar 1931.

Um hetta mál eydnast at fáa í lag, sum vit nú ikki ivast í, verður tað størsta framtak, ið enn hevur verið hér á landi. Tá ið vit sjálvir útvega henda pening, kunna vit lættliga úr øðrum londum upp á hann fáa til láns so nógvur ferðir meiri — og Føroyum torvar allur peningur, ið fást kann.

Fyrst tá fáa aðrir álít á okkum, tá ið prógvad verður í roynd, at vit sjálvi bæði vilja og kunna lata pening til vinnulívsins bata. Eingin eigur tí at hava seg undan, í hvørjum virki hann so stendur. Allir Føroyingar hava vinning, tá ið fiskiskapurin eydnast væl, og miseydnast hann, fáa vit øll av á vita. Øll eiga tí her at stýða eftir fórnunni. Tíggju kr. tveir reisir um árið í fimm ár kunna flest øll lata uttan at vita av tí. Tann peningur er spardur og gevur ávøxtur, og lutabævið kann verða selt sum onnur góð ogn.

Setið tí øll sjálvi pening í Sjóvinnulánsgrunnin og mæltið øðrum til at gera tað sama. Tað verður Føroya landi at sannum gagni.

Arbeidisnevndin fyri Sjóvinnulánsgrunninum.

Realskolens Undervisningsmateriale?

Som man har lagt Mærke til, er der paa Realskolens Nordside anlagt en stor Gaard, eller Gaardsplads, som er forsvaret indhegnet. Man ved ogsaa, at denne Gaard skiftevis har været Opholdssted for saavel indbudte som uindbudte Kreaturer, Gæs og Heste. De uindbudte har man jo søgt fjærnet, under Henvisning til den Ødelæggelse, disse paaførte Gaarden, hvorimod de indbudte har været overladt hele Gaardspladsen efter Behag. Hvorledes disse Anskuelser kan forenes, at de uindbudte Kreaturer forarsager Skade, men ikke de indbudte, er vel et Begreb, som Skolens Ledelse bedst maa være i Stand til at klare.

Apropos Gaardspladsens Tilholdssted for Kreaturer. I snart et halvt Aars Tid har Gaarden været besat af en stor Flok Kalkuner — der ogsaa kan indbefattes i Begrebet Kreaturer — som til Tider tager sig en Afstikker ud af Gaarden og hengiver sig til Promenaden paa de tilstødende Gader, blandt Mennesker og Kørstøjer.

Man har Koret til at forudsætte, at disse Kalkuner er Realskolens Ejendom, og tjener som Undervisningsmateriale, for bedre at kunne anskueliggøre den Del af Naturhistorien, der omfatter Husdyr. Men dog staa man noget uforstående overfor, at en saa stor Flok skal være